

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. március 31.

73. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 mllér.

Vizut Fiuméba.

A kereskedelmi kormányok már rég időtől fogva tarsolyukban hordozzák a magyarországi csatornák kiépítésének terveit, eddig azonban még nem került a sor egyetlen egy tervnek a megvalósítására sem. A tervekkel igyekeztek a kormányok programjukat ékesíteni s az előmunkálatokkal, tanulmányozásokkal és tervkézítésekkel telt el az idő. Semmi pozitív eredmény!

Legutóbb az a hír járta be a sajtót, hogy a kormány most már végre akarja hajtani a vukovár—samáci csatorna kiépítését, a melylyel Fiume olcsó közlekedési utat nyerne. Mert a csatorna kiépítésével a magyar termékeknek csak igen rövid vasuti szállítása válna szükségessé, addig, amíg a műszaki tudomány nem találja meg a módját, hogy a vizutnak a Karszton át is folytatást teremtsen.

A kereskedelmi miniszter kiadásában most „Adatok a Duna Száva-csatorna és az Adria felé vezetendő vizut kérdéséhez” testes kötet jelent meg, amely egy új vizutnak kérdésével foglalkozik. Az emlékirat elsőrangú forgalmu érdeknek mondja a Duna összeköttetését a Szávával és öt részben tárgyalja e kérdést. Az első rész a Duna—Száva és az Adriai tenger felé szolgáló vizut kérdésének történetét adja; a második rész a csatorna-variánsokat tárgyalja. A harmadik rész a geológiai leírását foglalja magában; a negyedik rész a vukovár—samáci csatorna részletes leírásával foglalkozik, míg az utolsó fejezet a vizut közgazdasági jelentőségét fejtegeti. Az emlékiratnak legterjedelmesebb és legáltalánosabb érdekű része az utolsó fejezet, amelynek rövid foglalata ez:

Fiume az egyetlen pont, ahol a világ kereskedelemmel függetlenül érintkezhetünk. Hogy Fiumét jövő szerepére előkészítsük, az oda vivő közlekedő utakat kell fejleszteni, illetőleg a vízi utat kiépíteni. A vasuti szállítás üzemi költsége többszörösen felülmulja a viziszállítás költségét.

Magyarországra nézve annál nagyobb jelentőségű az Adria felé vivő vizut, mert míg az oda vivő egyetlen vasut a terepnehézségivel is küzd, addig a vizut a Száván és Kulpán magától kínálkozik. Ennek a vizutnak jó kihasználása azonban a Duna—Száva csatorna nélkül nem lehetséges egyrészt a Duna—Száva szögének nagy kerülője, másrészt a Száva—samáci alatt levő szakaszának a boszniai és szerbiai hegyi folyók hordalékából keletkező zátonyai miatt. E Száva szakasz szabályozása beláthatatlan költséget kívánna, miért is legjobb és legolcsóbb megoldása ennek a vukovár—samáci csatornával való kikerülése. Ez által egyúttal a mai 477 km. hosszú vukovár—samáci távolság 420 km.-rel rövidül meg s így a Dunának Vukovár felett levő összes állomásairól 420 km.-rel lesz rövidebb a vizut. A Tisza mellett levő állomásokról 177 km.-rel,

sőt még a Dunának Zimony alatt fekvő szakaszáról is 85 km.-rel rövidebb lesz az ut a vukovár—samáci csatornán át, mint ma Belgrádon át a Száva torkolatán keresztül. Az utóvidülés és a Száva zátonyos szakaszának kikerülése csökkenti a mai vízi szállítási díjakat. A megtakarítás a csatorna által nyújtott haszonért szedendő 74 fillér tonnánkénti vám tekintetbe vételével adódik ki. A vám a befektetett tőke kamatainak és a csatorna főtartása költségeinek fedezésére szolgál. Az a forgalom, mely mellett ez évi költség a vámból teljesen fedezhető 1.79 millió tonna.

A csatorna létesítésén kívül a Kulpa folyó szabályozása is nagy jelentőségű, mert ezzel Fiume egy belvizi hajózó uttal közelítették meg, s csak igen rövid vasuti szállítás válna szükségessé addig is, míg a műszaki tudomány fejlődésével, a Karszton át is lehet megfelelő folytatást teremteni.

A Kulpa-szabályozás is megtakarítást eredményezne a Fiuméig való mai vízi és vasuti kombinált szállítási költségben. Ezt a megtakarítást is annak figyelembevétel számították, hogy a hajózó ut által nyújtott haszonért vám szedessék, mely a szabályozás költségét fedezi. A Kulpának Károlyvárosig való szabályozása 6-5 millió koronát kívánna, melynek fedezésére 33 fillér tonnánkénti vám szedését tervezik. A Károlyvárostól Bródig terjedő Kulpaszabályozás 21 millió korona költséget involál, melyet 100 fillér csatornavámmal lehet fedezni. A szükséges forgalom, mely mellett az e költség fedezésére szükséges vambévitel kiadódik, 1.4 millió, illetőleg 1.09 millió tonna, vagyis minél messzebb történik a megtakarítás, és annál inkább megerősül a költsége.

A Kulpa hajózhatóvá tétele tehát, éppen úgy, mint a vukovár—samáci csatorna létesítése is, az állam anyagi erejének legközelebb megerősítése nélkül is lehetséges.

A kereskedelemügyi miniszter az emlékiratot tanulmányozás végett megküldi a legszélsőbb körű érdekeltségnek, hogy a szakörök megbírálhassák és ehhez képest foglalhasson majd állást a kormány és esetleg a törvényhozás.

A kereskedelemügyi kormány terve feltétlenül érdekes s a műszaki világ elismerésére tarthat számot. Csak egy a baj: az Ausztriával kötött kiegyezés folytán Fiumének aligha létszen szüksége erre a vizutra. Ugyanaz a kormány, amely Fiume érdekében szükségesnek tartja a vizut kiépítését, elvágta Fiume jövő fejlődésének az útját. Kötelezte magát a dalmát vasutak kiépítésére, miáltal Spalatót helyezte Fiume fölé. A dalmát vasutak kiépítésének munkálatai már folyamatban vannak s öt éven belül befejeződnek. Akkor pedig olcsó közlekedési utat talál a kereskedelmi világ Spalató felé s ezt a kikötőt fogja előnyben részesíteni. Hogy azután Spalató fölvirágozik, hogy

elnyomja Magyarország egyetlen tengeri kikötőjét, azt fölösleges hangsúlyozni. S amikor mi hozzálátunk a Fiume felé vezető vizut kiépítéséhez, az Adrián már hatalmas versenytársunk lesz, amelyet aligha sikerül majd legyűrünk.

A trónörökös és Lueger.

— Kósza híresztelések. —

Egy Abbáziában időző magyar politikus írja nekünk az alábbi figyelemre méltó sorokat:

A lapok nagy része azt írja az Abbáziában üdülő trónörökösökről, hogy ő ott Luegerrel tanácskozott és összehozott Bécs polgármesterével a magyarok ellen. Ezt kürtöli világgá a magyar sajtó nagy része a jövő magyar királyról. Sajnálatos és szegényteljes dolog egyszerre. Sajnálatos azért, mert a trónörökös sem mint trónörökös, sem mint valamennyiünk jövő királya nem méltó az ilyen teljesen légből kapott és rosszakaratu híresztelésekre; szegényteljes pedig, hogy a komolyan látszani akaró magyar sajtó ilyen gyerekes, minden komoly alapot nélkülöző, még a nyomdafestéket sem érdemlő aknákat rak le a jövő király ellen.

A trónörökös is, Lueger is Abbáziában vannak. A trónörökös beszélgetett is Luegerrel, akinek a császár város fejlesztésében igen nagy érdemei vannak, de azt már csak a politikai sötét, rossz szándék foghatja rá e beszélgetésre, hogy az a magyarok ellen irányult. Hiszen Lueger beteg, ugyszólván magamagával is tehetetlen ember, akivel már nem lehet összeküvéseket szütni. De ha teljesen egészséges volna is, Lueger vajon az az ember, akivel egy koronás főnek össze kell szövetkeznie egy ország ellen? A legtudatlanabb és legkönnyebben beugratható ember is mosolyog az ilyen dőre feltevéseken és ugratásokon, nem is beszélve arról, hogy mindenki ketelkedve fogadja azt a hírt, hogy a jövő magyar király maga szit egyik országában polgarháborút.

A trónörökös egyáltalában nem pártember s éppen úgy nem haragszik a magyarokra, mint nem haragszik az osztrakra. Helyzeténél fogva természetesen elzárkózott, ami azonban nem azt jelenti, hogy semmiről sem tud és semmi iránt nem érdeklődik. Sőt! Érdeklődik minden iránt, valóságos atyai gondoskodással érdeklődik még részletkérdések iránt is. S a trónörökös — amint nem is lehet ez másként — a dinasztikus érzés jellemzi mindenekelőtt. Ebből a szempontból lát, néz és cselekszik mindent. Ha tehát ő valahol olyan elemeket lát, akik nem dinasztikus érzésűek, ezeknek persze, hogy nem barátja, mert dinasztikus érzéséből kifolyólag ellensége a revolutonistáknak. Igaz, hogy a magyarokat előtte szerették a mi ellenségeink revolutonistáknak feltüntetni, de ennek is csak magunk vagyunk az okai, akik nemcsak, hogy nem igyekeztünk megismertetni magunkat a trónörökösökkel, de sőt egyes lapok folytonosan ellene izgatják a közhangulatot. A magyar sajtónak nem szabad elriasztani a trónörökösöt a magyar nemzetől.

Annál is inkább szükséges ez, mert a trónörökös az általános titkos választói jog ellen fordult. Résvint azért, mert Ausztriában sem hozta meg a kívánt eredményeket, de főképpen azért mert megtudta, hogy idehaza egyetlen egy tényező sem akarja komolyan a választójogot s így most ellenzi azt. Szükség is tehát, hogy azok, akik komolyan akarják a választói jogot, találják meg az érintkezést a trónörökösökkel s iparkodjanak őt a választói jog mellett hangolni. Vannak tényezők, így első sorban Kossuth Ferenc, akik közlekedése igen sokat változtatna a helyzeten s igen nagy szolgálatokat tehetne a nemzetnek. De nemcsak Kossuth Ferenc, hanem a többi magyar uraknak is németük iránt tartozó kötelességük lenne a trónörökösök

barátságát és szimpátiáját megnyerni. Erre kell első sorban törekedni, nem pedig rendszeres és tudatos rosszakarral és koholt híresztelésekkel egyre mélyebbre verni az éket a nemzet és jövőendő királya közé.

UJDONSÁGOK.

A fiumei püspökség kérdése.

— A horvátok terjeszkedése ellen. —

A Tengerpart akciója a fiumei püspökség illetőleg vikáriátus létesítése dolgában már másodszor visszhangra talált a fővárosi sajtóban.

A Pesti Hírlap igen érdekes cikket közöl Fiuméről, amelyben hosszasan foglalkozik a magyar kormány helytelen fiumei politikájával, amely horvátellenes, de eszközeiben oly rosszul válogató, hogy csak elősegíti a horvát érvényesülést a Quarneró egyetlen magyar kikötővárosában.

Anélkül, hogy a Pesti Hírlap fent említett cikkének politikai tendenciáit bíráló, konstataciókat, hogy a közlemény teljesen fedi álláspontunkat. A cikk megemlíti, hogy hatalmas kapcsolatot képez Fiume és Horvátország közt az, hogy a papi kérdés egész teljességében Horvátországhoz, illetőleg a zágrábi érsekséghez tartozik s erre nézve magyar befolyás — ellentétben a kamarilla befolyásával — nem érvényesülhet. Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó egyébiránt már meg is kezdte az előmunkálatokat az eszme megvalósítása érdekében s a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban is foglalkoznak e kérdéssel. Ugy a fiumei kormányzó mint a közoktatásügyi miniszterium Fiumét egyháziilag az esztergomi érsekséghez kívánja kapcsolni.

Nem maradt el természetesen az ellenmozgalom sem. Mint „A Tengerpart” megírta, Bécs közvetítésével már magát X. Pius pápát is megszólaltatták, mondatván vele, hogy ez idő szerint nem egyezhet bele sem a fiumei püspökség, sem pedig a vikáriátus felállításába. Az olasz lapokat tele járja ez a tendenciózus távirat, amely kétséget kizárólag hamis, mert meg nem történt pápai nyilatkozatot valószínűsít gyanánt iparkodik feltüntetni. Az egész római távirat egyébként is magán hordja az apokrif fogalmazványok bélyegét: teljes tájékozatlanságra mutat nagyban is a zágrábi érsekség szája ize szerint szól, ami már maga is kizárja azt, hogy a pápától eredt legyen.

Mind ezek a szimptomák azonban csak is azt bizonyítják, hogy mennyit veszhet vele Horvátország és mennyit nyerhet vele Magyarország. Sem egyházi, sem közjogi akadály e kérdés megoldásánál nem létezik s elszáktunk vele egy erős kapcsolatot, amely ékes bizonyítékot képez szívesen amellet, hogy Horvátországnak köze volna Fiuméhez. Az ilyen bizonyítékokra pedig nekünk absolute semmi szükségünk s ideje volna, hogy az állam a fiumei horvát ellenes politikát az ilyen kérdések sürgős megoldásában érvényesítene, ami mindenestre sokkal többet érne annál a kerülő politikánál, amit a horvátok ellen Fiumében napirenden tartunk, ami sohasem volt megindokolt, ma pedig, amikor a Délszláv birodalom ábrándját csunya parlamenti színjáték gyanánt látjuk magunk előtt, a legkevesebb. A horvátok elleni aktív politikát Fiumében a fiumei püspökség vagy a vikáriátus felállításával kell tüstént megkezdeni.

— **Torpedóhajók távozása.** Hajójajunk torpedóosztályának egy része, amely a „Pelikan” vezérhajóból és tizenkét torpedóhajóból állott s Barry lovag parancsnoksága alatt két napig kikötőnkbe időzött, visszaindult Pólába.

— **781 visszavándorló.** A Cunard társaság Slavonia gőzöse tegnap délután érkezett a trieszti kikötőbe. A hajón érkezett 781 magyarországi visszavándorló, akik ma délután érkeztek a déli vasúttal Fiuméba s ma este folytatják útjukat hazafelé.

— **A Magyar-horvát hajóstársaság osztaléka.** A Magyar-horvát tengerhajózási társaság közgyűlése a múlt évre a osztalékot tíz százalékban állapította meg. Az egyes részvényre eső kétszáz koronás osztalék szelvény benyújtása ellenében a társaság pénztáránál felvehető.

— **Kuruc-estély Fiumében.** A Fiumei állami tisztviselők egyesülete és a Fiumei tanári kör által alapított szabad liceum április 1-én este 7 és fél órákor az állami felsőbb leányiskola dísztermében kuruc-estélyt rendez, amelynek műsora a következő:

1. A kuruc költészet. Felolvassa: dr. Urbanek Sándor. 2. Kuruc dalok. Éneklő: dr. Urbanek Sándorné. Zongorán kíséri: Balás Vilma. 3. Cinca Panna. Melodráma. Előadják: László Gy. (szavala), Clerc J. (zongora), Révész A., Bachich P. (hegedű). 4. Szerenád a Tisza-ház előtt. Részlet az „Ocskai Brigadéros”-ból. Előadják: Révész A., Bachich P., Schmidt L. (hegedű), Varin F. (violoncello), Clerc J. (zongora). B) Bihari kesergője. Előadják ugyanazok. Belépődíj 1 korona. Előadás után Tea-estély lesz. Felülfizetéseket a Szabad Liceum alapja javára köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

A rendezőség kéri a közönséget, hogy a jegyeket az estélyre lehetőleg kedden délig váltssa meg Weisz Salamon üvegárusnak a Kórzon levő üzletében.

— **A fiumei állomás áruforgalma február havában.** Fiume állomás 1908. évi február havi áruforgalma (vasúton érkezett és továbbított áruk) az előző évi február havi forgalommal szemben tetemesen (— 482 kocsi) csökkent. A csökkenés főképpen a behozatali forgalomra vezethető vissza, amennyiben p. o. csupán szénél 818 kocsi, juttatás 197 kocsi, kőolajnál 55 kocsi, csökkent a szállítást. Igaz ugyan, hogy a kivitelben is p. o. örleményeknél 654 kocsi, dongánál 158 kocsi, buzánál 105 kocsi volt a csökkenés, amde ezt ellensúlyozza a többi kivitel árucikkéi (gy. p. o. cukornál 471 kocsi, gabonánál 351 kocsi, hüvelyeseknél 232 kocsi, haszontánál 215 kocsi, ércéknél 196 kocsi többlet) mutatkozó növekedés, úgy hogy végeredményben a mérleg a következő: a kivitel növekedett 1007 kocsi, a behozatal pedig 1489 kocsi, tehát csökkent, vagyis a csökkenés mint előbb említettük 482 kocsi tesz ki.

Részletes számadataink a következők:

Az összeforgalom volt:	ebből magyar állomásokkal való forgalomra esik	
	összesen	tonnában
1908. évi február hóban	100,903	81,971
1907. évi február hóban	105,721	83,138
tehát	— 4,818	— 1,167
1908. é. jan—febr.-ban	219,992	179,343
1907. é. jan—febr.-ban	230,498	187,294
tehát	— 10,506	— 7,951
Behozott:		
1908. évi január hóban	30,751	24,356
1908. évi január hóban	45,641	34,016
vagyis	— 14,890	— 9,660
1908. é. jan—febr.-ban	74,761	60,691
1907. é. jan—febr.-ban	92,010	72,607
vagyis	— 17,249	— 11,916
Kivittelt:		
1908. évi február hóban	70,152	57,615
1907. évi február hóban	60,080	49,122
tehát	10,072	8,493 (több)
1908. é. jan—febr.-ban	145,231	118,652
1907. é. jan—febr.-ban	138,488	114,687
tehát	6,743	3,965

— **Uj járatok Cirkvenicába, Noviba és Lussinpiccoloba.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter újabb intézkedéseket tervez tengerparti járataink szaporítására és javítására. Néhány nap előtt intézkedett, hogy a folyó év nyarán a fiume—velencei járatok a vasárnapok kivételével naponként teljesítsenek, most pedig a tengerpartunk mentén teljesített hajójáratok ügyét rendezte. Eddig tengerpartunk mentén csak áruszállítást is teljesítő hajók közlekedtek, ami a fürdőközönség igényeinek nem felel meg és a tengerpartunk mentén fekvő fürdőhelyek fejlődését is károsan befolyásolta. Ezekben az állapotokban a kereskedelemügyi miniszter gondoskodása folytán legközelebb segítve lesz; a Magyar-Horvát Tengerhajózási Társasággal létesítendő egyezség szerint e társaság legközelebb egy szalongozást fog tengerpartunk mentén járatni és azzal naponként egy járatot Fiume és Novi között s naponként egy másodikat járatot Fiume és Cirkvenica között teljesíteni. Ezek az új járatok valószínűleg még husvét előtt életbe fognak lépni. Legközelebb javulni fog a hajózási összeköttetés Fiume és Lussinpiccolo között is. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy e viszonylatban a heti két járat helyett heti négy járat teljesítsék, még pedig óránként 12 tengeri mértföld menetsebességgel, tehát mint gyorsjárat lesz az utazó közönség számára nagyobb kényelmet nyújtó hajók beállításával hetenként legalább két járat szalongozóssal fog teljesíteni, de valamennyi járat úgy a Fiuméből való elindulásakor, mint az oda való vissz-

szárkezésekor csatlakozással fog birni a bupesti gyorsvonathoz.

— **A pólai tengerész kaszinó tolvaja.** Pólai tudósítónk írja nekünk: Az ottani tengerészeti kaszinóban hosszabb idő óta azt tapasztalták, hogy a kaszinó felszerelési tárgyait ismeretlen tettes állandóan lopkodja. A klub igazgatóságának feljelentésére a rendőrség vizsgálatot indított s a nyomozás során házkutatást tartott Fonda Jozefin ismert orgazda lakásán is. A házkutatás eredménytelen volt, mert megtalálták a kaszinó mintegy ezer korona értékű ellopott ingóságát. Sőt a trieszti Centralszálloda nagymennyiségű ezüst evőeszközöket is megtaláltak. A bizonyítékok alapján a rendőrség letartóztatta Brazza Antal a kaszinó szolgáját, aki tettét be is ismerte.

— **Hamis ötkoronások.** Pólai tudósítónk jelenti: Egy idő óta nagymennyiségű hamis ötkoronás került forgalomba, ami sok visszaélésre adott alkalmat, noha a hamis pénzt könnyen fel lehet ismerni tompa csengéséről és tökéletlen véséséről. A pólai rendőrség a pénzhamisítók kézrekerítésére széleskörű vizsgálatot indított. Ez a pénzhamisítási eset is önkéntelenül arra ad alkalmat, hogy összehasonlítást tegyünk a pólai és a mi derék autonóm rendőrségünk között. Hónapokkal ezelőtt Fiumében is forgalomba hoztak hamis egyforintosokat, sőt szerkesztőségünkben deponáltak is néhány hamisítványt. A konkrét vád alapján felhívtuk a rendőrséget, hogy a hamis pénz készítői és forgalomba hozói ellen indítson vizsgálatot. A derék autonóm testület azonban következetes maradt önmagához: feljelentésünket, mint annyi más ügyet is, egyszerűen félretette. De mit is várjunk a nostra Poliziától, amelynél a töfő autonomista tisztviselők kivételével senki sem tudja, hogy pártérdekből nem veszik ki a szájából még a száraz kenyeret is az újjászervezés alkalmából.

— **Közraktári forgalom Fiumében.** A fiumei nyilvános raktárállalat kezelése alatt raktárra került a szoros értelemben vett tárházi áruból 1907-ben 1.624.772 mm., míg 1906-ban mindössze 1.261.246 mm. volt raktáron. Az árunem szerint való részletezés a következő:

	1907.	1906.
Árpa	206.525 mm.	240.306 mm.
Más gabona	228.993 "	185.530 "
Rizs	6.734 "	31.157 "
Hüvelyesek	100.936 "	63.344 "
Liszt és korpa	83.815 "	83.058 "
Cukor	480.152 "	243.412 "
Gyapju és juta	94.396 "	31.088 "
Bor	3.176 "	13.887 "
Dohány	41.055 "	42.250 "
Mütrágya	37.206 "	29.452 "
Ásványvizek	3.574 "	3.720 "
Magnezit	66.477 "	65.390 "
Cserlő	3.444 "	7.682 "
Köszén	61.315 "	49.558 "
Különfélék	206.874 "	171.412 "
Összesen	2.624.772 mm.	1.261.246 mm.

— **A fiumei gyorsiró kör közgyűlése.** A fiumei gyorsiró kör ideiglenes vezetősége t. évi április hó 5-én délután 3 órákor a kereskedők és iparosok egyesületének helyiségében (Grande kav. ház, nagy vásárcsarnok bejárati oldalán) rendes közgyűlést tart, amelyre a tagokat és érdeklődőket meghívja. A tárgysorozat a következő.

1. Az ideiglenes elnökség jelentése. 2. A helyben hagyott alapszabályok bemutatása. 3. Az ideiglenes tisztikar lemondása és az új tisztikar és választmány megválasztása. 4. A költségvetés megállapítása s számadás az eddigi költségekről. 5. A végleges megalakulás kijelentése. 6. Esetleges indítványok amelyek 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökhöz beadandók.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Dubac” osztrák gőzös South-Schieldsből 4100 tonna köszénnel, „Andrassy” Adria-gőzös Marseilleből 15,000 láda deligümölcs-csel és 160 tonna vegyes áruval, „Persian” angol gőzös Liverpoolból 230 tonna vegyes áruval, „Adria” magyar gőzös Algirből 180 tonna vegyes áruval, „Rosenka” yacht Károly István főherceggel Arbecből (két napra), „Motia” olasz gőzös Bariből 261 tonna lávakövel és 760 láda narancscsal, „Mária” osztrák gőzös Trieszttől 790 bál gyapottal, „Glendhy” angol gőzös Indiából 62,434 zsák rizsszel a fiumei rizshántoló gyár részére. Indult: „Adour” török gőzös Triesztbe 260 tonna fával, „Principessa Alice” 1730 tonna fával Marseilleba.

— Zengi horvát gőzhajós társaság.

Ez a társaság, amelynek három gőzöse: *Petar Zrinski*, *Hrvatska* és *Ante Starcevic* van üzemben, a következő forgalmat érte el 1907-ben. Szállított: magyar-horvát kikötőkbe 148,532 mm.-t, az 1906. évi 159,330 mm.-val szemben. Isztriába az idén nem közvetített áruforgalmat, amelyben 1906-ban 10,180 mm.-t mutatott fel. A behozatalban pedig szállított Isztriából 45 mm.-t, magyar-horvát kikötőkből pedig 13,361 mm.-t, az 1906. évi 3228, illetve 18,873 mm.-val szemben. Ez a Zengben székelő kis part-hajós társaság, amelynek ezen adatok bizonyossága szerint is teljesen jelentéktelen az áruforgalma, igen élénk személyforgalmat üz. állandóan Fiume és Isztria (Volosca, Abbazia, Ika, Lovrana) között s ebben számottevő versenyet támaszt a magyar-horvát gőzhajós társaságnak.

— A parenzói borkivitel.

Parentzóból jelentik, hogy februárban a Magyar-horvát és az Isztria-Trieszt hajóstársaságok hajói 6676/30 hektoliter bort szállítottak el. A kivitel Trieszt, Pola és Fiume között oszlott meg.

— Magyar árukivitel.

Sajnos tudjuk, hogy a kivitelben magyar áru csak olyan kis mértékben szerepel, hogy — ugyszólván — láthatatlanná válik a világverseny nagy statisztikai számai között. Eppen ezért különös örömmel és megelégedéssel regisztráljuk, ha magyar ipartermékek külföldi terjeszkedéséről nyerünk értesülést. Ugy halljuk, hogy Olaszország legnagyobb — gyógy- és tápszerek terjesztésével foglalkozó — vállalata, az „Istituto Nazionale Medico farmaceutico“ (Alapítókéje 1,500,000 Lira) a kőbányai Polgári Sertőzővel egy 10 évre szóló szerződést kötött, megszerzve magának a Szent István védjegyű dupla malátasör elárutási jogát Róma és Nápoly városokra nézve. Bizonyos, hogy egy ilyen természetű vállalat, melyhez hasonló magyarországon nincs is, szigorúan megválogatja ariut és kötelességszerűleg a jók közül is a legjobbat veszi. A polgári sertőző eme üzletkötése tehát egyúttal egyik legmeggyőzőbb bizonyítványa annak, hogy Szent István védjegyű Dupla Malátasöre a legjobb és fölülmulhatatlan.

— Birkózóverseny.

A Fiumei Atletikai Club, mely már több alkalommal bizonyította be életrevalóságát s tagjainak kiváló képességet, április 12-én a Deák szálló nagytermében nagy amatőr-birkózóversenyt rendez. A Club tagjainak egész télen át folytatott szorgalmas tréningje és a versenyzőknek testsúly szerinti csoportosítása valóban érdekes és élvezetes versenyre nyújt kilátást.

— Meggyilkolt rendőr.

Ismeretlen tetesek Novigradban meggyilkoltak egy városi rendőrt s aztán a tengerbe dobták. Most arról értesítenek bennünket, hogy a bíróság hat gyanus egyént letartóztatott. A kihallgatás során azonban öt embert szabadon bocsátottak, miután ártatlanságukat sikerült bebizonyítaniok. A hatodik azonban fogva maradt. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy a gyilkosnak bűntársai is vannak, a bíróság a vizsgálat kiterjesztését határozta el.

TAVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 30. A képviselőház mai ülésén *Návay* Lajos elnököl.

Az ülés megnyitása után *Vlád* Aurél személyes megtámadtatás címén kér szót. A szombati ülésen ugyanis ifjabb *Madarasz* József azt kiáltotta neki:

— Meg foglak pofozni.

Ez a kitétel nincs ugyan benne a jegyzőkönyvben, de ő tisztán halotta.

Ezután *Vlád* Aurél részletesen bírálja házszabályrevíziót s több indítványt nyújt be.

Markos Gyula kéri annak megállapítását, hogy a Ház határozatképes-e.

A kormánypart részéről kiáltják:

— Utánozzák a nemzetiségeket.

Az elnök megállapítja, hogy a Ház nem határozatképes s elrendeli a szünetet. Szünet után a Ház határozatképességét megállapítják. A Ház többsége elvetette *Vlád* indítványait.

Az ülés folyik.

ERBISTI GIOVANNI

„All' Universo“

FIUME, Via del Fosso 2.

A miniszterelnök a királynál.

BÉCS, márc. 30. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma másfél óra hosszat tartó kihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszterelnök a kihallgatás után hosszasan tárgyalta az osztrák pénzügyminiszterrel, amiből azt következtetik, hogy a tanácskozás a bankügyben folyt.

A horvát bán adóssága.

ZÁGRÁB, márc. 30. A „Pókrét“ közli, hogy Rauch báró bán birtokára horvát jelzálog bank egy adósság tejében 520.000 koronás betéltáblázást eszközölt.

A bán otthon.

ZÁGRÁB, márc. 30. Rauch báró bán visszatért Bécsből. A horvát lapok szerint utja eredménytelen volt. A szóban forgó püspöki állás dolgában úgy látszik Bécsben nem akarja magát exponálni.

Lengyel Zoltán e'len.

BUDAPEST, márc. 30. A budapesti VII. kerületi függetlenségi pártkör évi közgyűlésén tegnap este *Tauszig* Gyula kereskedő azt indítványozta, hogy a kör válaszsza meg *Lengyel* Zoltánt örökös tiszteletbeli taggá. Az indítványt óriási zaj és tiltakozó kiáltása fogadta s *Tauszig* alig tudott menekülni a tettelegességek elől. A közgyűlés *Kossuth* Ferencnek bizalmat szavazott.

Öngyilkus tanító.

TRENCSEN, márc. 30. *Osztrouczky* László igazgató tanító ma anyagi gondok miatt fölötte magát s meghalt.

Pusztító tűzvész.

SZATMÁRNEMETI, márc. 30. A közelben lévő Námfaluban ismeretlen okból tűz támadt, amely a községet teljesen eipusztította. A kétségbeesés óriási Majdnem az egész lakosság földöntutóvá lett.

Felelős szerkesztő: *Murai Jenő*.
Szerkesztő: *Fodor Oszkar*.

Női szabó üzletemben

figyelmes kiszolgálás és szolid árak mellett a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig női ruhák u. m.

angol kosztümök, francia blouzok

stb. a legkényesebb izléssel készítenek. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogásá-
esedező mely tisztelettel

VERMES E.

női szabó

FIUME, Via Andrássy 30. I em.

Nagyobb raktárhelyiség

mely irodahelyiségnek is alkalmas a a Giardino Pubblico közelében kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Elárusítónót,

aki a magyar, olasz és német nyelvet bírja azonnali belépésre keres az Első Fiumei Kenyérgyár.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RESZVENYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

— Óriási készletek az idényre —

elegáns, modern és elsőrendű
rész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárukban.

Ruhák mértékre is készítettnek

A

Virágcsokorhoz

címzett, az Urányi téren (a városi színház átellenében) levő

éttermeimet megnyitottam.

Izletes magyar ételek, tiszta minőségű magyar fehér borok (gr. Esterházy pincéből), dalmát és isztriai borok állnak a n. é. közönség rendelkezésére.

Havi előfizetések megegyezés szerint 26-30 frt. Table d'hôte étlap után 36 frt. havonként.

Szives látogatást esd

HORVÁTH NAGY AM.

a m. kir. tengerészeti akadémia v. é'elmezője.

Budapesti női szabónő

a legelegánsabban és igen jutányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 61. III.

A

„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estétként kiváló művészierők felépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden nap délután 3—6 órakor.

„VILLA ISTRIA“ ABBAZIÁBAN.

Intelligens családnál csinosan

butorozott szoba

ápr. 1-étől kiadó, Via Pomerio 9. ajtó szám 8.

Könyvnyomdai szolgálta

állandó alkalmazást nyer a Kereskedelmi Nyomda Részv. Társ.-nál Fiume, Adria-palota. Családos emberek és olyanok, kik már hasonló minőségben nyomdában alkalmazva voltak, előnyben részesülnek.

LEDERER

Pensió és Szálloda **ABBAZIÁBAN.**

Magyarok kedvenc otthona 85 szobával.

A kurpark közvetlen közelében. Lift. Központi légfűtés. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Tengeri és édesvíz fürdők a házban. Árnyas kert.

Tengeri kilátás. Saját házi automobilom a lakók rendelkezésére áll. Telefon. Figyelmes és pontos kiszolgálás. Jutányos árak.

Magyar cég.

Wellmann Testvérek

Nagy választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó árakon.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle

Hazai gyártmányu losonczy

Berndorfi nickeledények.

Excelsior zománczedények.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű új és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

cégnél a Corsón kaphatók.

OH JAJ!

Megfojt az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyúltság ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” gyógyszerár

Badapest, VI., Váci-körút 17.

ELJEN!

Egger-mellpasztillái csakhamar meggyógyított

KAPHATÓ FIUMÉBEN: Accurti Károly, Bab é Hinko, Mizzan Adorján Prodam János, Schindler Adolf győzárakban, Rosenkört Gasztáv

KURZ FRIGYES

szobafestő

czimfestő és mázoló,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszletfestést, mázolást a legegyszerűbb kivitelűtől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vas- és üveg-cimtaflák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mely tisztelettel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

Cinematograf „EDISON”

Mozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villamosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók apénztárnál.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalás és javításra átvesszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendszerben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

Schönberg H. férfiszabó.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések. Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

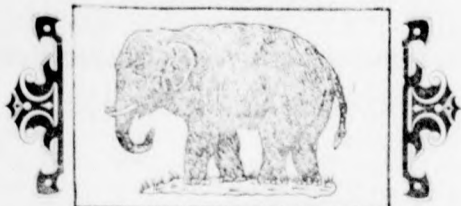
Fiumei első magyar rizshántoló-é rizskeményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

HIMMEL FERDINAND

FIUME

elsőrangú divatszabászata márczius elsejétől

Via Fiumara 2. szám. II. em. alatt van.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Schenk Lajos

férfiszabó üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és francia szövetekből a a legkényesebb igényeknek megfelelő divatos öltönyöket és felső kabátokat mérsékelt áron.

Nagy raktár hely- és külföldi szövetekben. Gyors és pontos kiszolgálás.

Virágkedvelő urak és hölgyek figyelmébe ajánlja új virágkereskedését

Kovács Teréz

FIUME, Corsia Deák 30 sz.

(Ossoinack-ház) a kapubejáratában.

NYOMATOTTA QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME